

Árverésre kerül a Károlyi-palota berendezése.

Meg kell menteni a Széchenyi-kor
legszebb magánpalotájának belső díszítését.

Az Egyetem-utcai Károlyi-palotában az árverési
szarnok rendezésében eladásra kerülnek a Nemzeti
Közművelődési Alapnak — azelőtt gróf Károlyi Mi-
hálynak — tulajdonát képező műtárgyak. Az árve-
rést nyilvános kiállítás előzi meg, amelynek szép-
számu közönség látogat. Kellemesen hat rájuk, hogy
itt nem szedett-vedett aukció-anyagról van szó, ha-
nem egy rendszeresen összeállított művészi palota-
berendezésről, amihez több nemzedék munkált közre.

Erdemes tehát a tárgyakat is, a katalógust is
gondosan átnézni. És itt ér bennünket a meglepetés.
Itt nemcsak afféle tárgyak eladók, amilyenekhez
művészeti aukciókon szokva vagyunk, hanem az
épületnek belső felszerelése is; olyasmik, amik, ha
nem is jogi értelemben vett tartozékai az épületnek,
de művészeti szempontból attól elválaszthatatlanok.
Ilyenek a beépített kandallók, falitükrök, falikarok,
álló és függő csillárok, a falakat behorító selyem-
kárptok, az ajtókra való nagy selyemfüggönyök,
végül a nagy udvari termet elborító óriási beépített
könyvtárszekrény. Az első ámulat után megállapít-
hatjuk, hogy ezek nélkül a palota interieurjei el-
csúszkodnak, elszegényesednek és velük elpusztul
Budapest fővárosának ez a páratlanul gyönyörű belső
építészeti kincse.

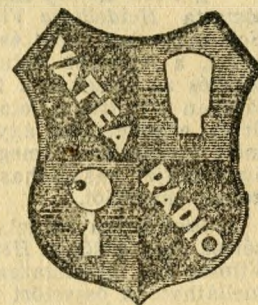
A veszteség pénzben felértékelhetetlen. Óriási
értéket képeznek e felszerelések, akár ha azt vesz-
szük, hogy miibe kerültek, akár ha azt vesszük, hogy
mit érnek mai helyükön, ahová hozzáértés és bőke-
zéség helyezte őket. Evvel szemben eladás esetén
alig kapnak érte valamit. Az ily módon árverésre
szánt tételek közt vannak pár száz pengő becsértékű
falitükrök, ezer-kétezer pengős kandallók és csillá-
rok, végül a 12.000 pengőre értékelt fali könyvszek-
rény. Ezekre csak olyan ember árverelhetne, aki
vagy kastélyt épít, vagy háromszobás lakásából
nyolcszobásba készül áthurcolkodni. Ilyen azonban
aligha fog akadni. E tárgyakat nem eladni, csak el-
poecskolni lehet, ami a palota száz éven át fenntar-
tott gyönyörű belső összhangjának megbontását je-
lentené. Ezeket a tárgyakat tehát nem szabad árve-
résre bocsátani. Ezt ennek az egyébként jól rende-
zett árverésnek sikere sem kívánja, mert van itt sok
egyéb olyan tárgy, amely kulturális érdek sérelme
nélkül is elárverezhető.

Csak hogy még a belső felszerelési tárgyak elár-
verezésénél is nagyobb baj az, hogy — a főváros je-
lenlegi tervei szerint — a palota belső fali- és tetődí-
szítését, az összes márvány, stukkó és aranydíszet-
ket mind el akarják távolítani, valószínűleg a palota
belsejét egészen át is kívánják építeni — úgyhogy a
falak teljesen simán, felső világítással álljanak az

ÓRIÁSI ÁRLESZÁLLÍTÁS VÁLTOZATLANUL KITÜNŐ MINŐSÉG

TÖKÉLETESSÉ TESZI RÁDIÓJÁT

VATEA

A LEGKIVÁLÓBB MAGYAR RÁDIÓCSŐ

Uj árjegyzékek és technikai ismertetések díjta-
lanul kaphatók minden rádiókereskedésben.

ujjonnan felállítandó székesfővárosi képtár rendelkez-
zésére. Ez azt jelentené, hogy a Károlyi-palota, amely,
igen helyesen, műemléknek nyilvánítottatott, csupán
semmitmondó homlokzatával maradna meg a város
képében. Senki el nem tudná képzelni, miért ma-
radt meg ez az épület, ha gazdag történelmi és mű-
velődési kincseit elpusztították.

Ime néhány adat e pusztítás nagyságának jel-
lemzésére. Ezt a palotát 1832-ben, tehát pontosan száz
esztendő előtt kezdte építeni gróf Károlyi György,
a Széchenyi-korszak kiemelkedő alakja. Mint fiatal
huszártiszt szolgált gróf Széchenyi István századá-
ban, kinek egyik legjobb barátja lett, majd utitársa
Angliában, uttörője volt a parlamenti nyilvánosság-
nak; nagyműveltségű, hazafias magnás. Megbízott
építészé — a Nemzeti Muzeumot építő Pollák Mihály
— 1840-ben fejezte be e művét. Maga az első belső
kiképzés 13.800 forintba került.

Ebben a palotában tanácskoztak és szórakoztak
a Széchenyi-korszak magyarjai; itt történt gróf Ká-
rolyi György sógorának, gróf Batthyány Lajosnak a
vértanu miniszterelnököknek elfogatása; itt volt a ta-
nyája Haynauknak; az alkotmányosság visszaállítása
után itt zajlott le a legragyogóbb társasélet, amelyet
1884-ben a walesi hercegnek, 1883-ban Ferenc József
királynak és udvarának látogatása koronázott be.

1912-ben már lebontani készültek e palotát.
Hála Istennek, ez nem történt meg. A fővárosnak,
amely ezt megvásárolta, első gondolata az volt, hogy
a Fővárosi Muzeumot költöztesse ide. Soha ennél
stílusosabb megoldást nem találhatott volna. A fő-
város fejlődése összeesik a Széchenyi-korszakkal. A fő-
város muzeumi emlékei, a Széchenyi-korszak em-
lékei. Ezek számra szebb keretet nem lehet találni
a Károlyi-palota díszes falainál, amelyek együttvéve
e kornak tökéletes iparművészeti harmóniájába ol-
vadnak össze. Ami a homlokzati szobák ragyogó
kereteibe nem lenne elhelyezhető, az a szárnyépület
kabineteibe kerülne. Ez esetben felszabadulna a
Fővárosi Muzeum városligeti épülete, amelynek át-
építésével vagy eladásával meg lehetne oldani a fő-
városi képtár ügyét is.

A muzeummá átalakított Károlyi-palotában

azonmód meg kell hagyni a könyvtárat is! Most cso-
dálatosképpen az üres szekrényeket akarják eladni
12.000 pengőért. (1) De hol van maga a könyvtár? Az
összeépített szekrényrendszerből jelenleg csak egy
részcsekében hamupipóskodik néhány könyv, legin-
kább csonka sorozatok. Ezek a Károlyi-család vidéki
kastélyaiból kerültek vissza. Maga az eredeti Ká-
rolyi-könyvtár mellékhelyiségekben porlódik, kallódó
cédula-katalógusával egyetemben. A jelenlegi tero
az, hogy palota, könyvtárberendezés és könyvtár
három részre szakítódjék szét. Ezzel szemben az
egyetlen helyes megoldás az, hogy a gróf Károlyi
György által alapított könyvtár maradjon meg a
maga értékes tartalmával a maga eredeti gyönyörű
környezetében. Sajnos, nagy férfaink könyvtárai
mind egyéb könyvtárakba, sorozódtak be, úgyhogy
nem érezzük azt a tudományos, történelmi és mű-
vészeti hatást, amelyet az olyan könyvtár tud kivál-
tani, amelynek az alkotója által nekiadott helyen és
keretben maradhatott meg. Ez most még megvan.
ha szétszórását megengedjük, sohasem lesz pótolható.

A Belvárosból engedjük eltűnni a régi Pestet.
Ebből még mindig megmaradhatna egy száz éven át
érintetlen gyönyörű építészeti és iparművészeti em-
léke, amely szakszerű helyreállítás esetén — belse-
jében a főváros muzeális tárgyaival — egyik legna-
gyobb látványossága lehetne a külföldi látogatóknak
is, akikre még a királyi palota — jelenleg sivár —
terméinek megsemmisítése után is hatást gyakorolna.
Azt a magyar kulturát látnák, amely a múlté volt,
de mégis szépet tud felmutatni. Pénzbe az egész alig
kerülne valamibe, mindenesetre kevesebbe, mint
amennyi kiadást elpusztítása okozna.

Meg vagyunk győződve, hogy mindenki, aki a
négy napos kiállítás alatt felkeresi a gróf Károlyi-
palotát, osztozni fog nézetünkben, amely azonos mu-
zeumaink vezetőinek véleményével. Ennek megszív-
lelésére kérjük fel elsősorban Hóman Bálint vallás-
és közoktatásügyi minisztert; ha valaki, úgy 3 bi-
zonnyal méltányolni fogja ezeket a szempontokat.
Sztintugy felhívjuk erre a fővárosnak, valamint a
Műemlékek Országos Bizottságának figyelmét.

Siklóssy László.